Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 97. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 21-го ТРАВНЯ (MAY) 1955. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 97. VOL. LXII.

СВОЇМИ МИРНИМИ ПРОПОЗИЦІЯМИ СОВЄТИ ХОЧУТЬ СПАРАЛІЗУВАТИ ОБОРОНУ ЗДА

Ню Йорк. — На загальноамериканській конференції посадників міст, що відбувається в Ню Йорку, промовляв у четвер ген. Альфред М. Ґрунтер головний командувач союзних збройних сил в Европі. Він остерігав, щоб ідучи на совєтську пропаґанду, зокрема на совєтські пропозиції в справі роззброєння, не ставити в загрозу мілітарної позиції вільного світу. Всі союзні військові пляни для відпору совєтської аґресії в Европі базуються на двох передумовах: перше, що Західня Німеччина зорганізуванням своєї армії причиниться до збільшення оборонної сили Заходу, і друге, що Захід у відповідь на аґресію зможе вжити атомову зброю. Під сучасну пору, ствердив ген. Ґрунтер, коли ще нема німецької армії, союзні европейські збройні сили не змогли б здержати совєтської аґресії і цілком можливо, що Совєти в цьому випадку займуть цілу Европу. Але перевага Заходу в летунстві і в атомовій зброї допоможе перемогти Москву в дальшій війні. У світлі таких обставин, заявив Ґрунтер, цілком природно, що Совєти намагаються всіма способами знівечити базу, на якій основані союзні передумови, значить сповільнити або і припинити озброєння Західньої Німеччини і добитися заборони атомової зброї. Прийняти совєтські мирні пропозиції, зокрема плян заборони атомової зброї, — це була б перша програна Заходу, бо тоді ми дали б собі вирвати з рук те, що дає нам під сучасну пору перевагу. Торкаючись плянованої конференції чотирьох великодержав, заявив Ґрунтер, що не боявся і не боїться іти на такі дискусії, але він не вірить, щоб з них щонебудь вийшло. Наприкінці, відповідаючи одному з посадників, сказав Ґрунтер, що всякі розрахунки на внутрішню революцію в Совєтському Союзі є „фальшивими сподіванками". Совєтські керманичі мають чимало внутрішніх труднощів, але ці труднощі ніколи не приведуть до революції.

Ген. Альфред М. Ґрунтер, головний командувач збройних сил НАТО, промовляє на конференції посадників американських міст. Поруч ген. Ґрунтера Ельмер Е. Робінсон, посадник міста Сан Франціско і предсідник конференції посадників у Ню Йорку.

ЧЛЕНИ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ УНС НА МОГИЛІ Д-РА МИШУГИ

Члени Головної Контрольної Комісії Українського Народного Союзу в складі: д-р Володимир Галан, інж. Степан Куропась, Іван В. Іванчук, Петро Кучма та інж. Володимир Коссар, в товаристві голови УНС п. Д. Галичина і ред. А. Драгана, відвідали минулого четверга, 19-го травня пополудні, могилу покійного головного редактора „Свободи", сл. п. д-ра Луки Мишуги, на цвинтарі „Евер Ґрін" біля Елизабет, та склали на ній квіти. Поодинокі члени Контрольної Комісії були зв'язані з сл. п. д-ром Мишугою не тільки довголітньою співпрацею на Союзовому і громадському полі, але й особистою дружбою. При нагоді цих відвідин обговорено теж деякі проблеми, зв'язані з побудовою відповідного пам'ятника на могилі та утривалення пам'яті Покійного в суспільстві. Опісля в приміщенні готелю МекАлпін в Ню Йорку, де зупинились позамісцеві члени Контрольної Комісії, відбулись розмови на актуальні теми дня, при чому окремо обговорено справи недалекого вже Шостого Конґресу Американських Українців та відношення і становище до нього УНСоюзу. В розмовах взяв участь теж заступник гол. предс. УНС, адв. Михайло Пізнак. У п'ятницю, 20-го травня, Контрольна Комісія закінчила свою контрольну працю в приміщеннях Головної Канцелярії УНСоюзу, приготовивши відповідне звідомлення для річних нарад повного Головного Уряду УНС, які почнуться вже в найближчий понеділок, 23-го травня, в приміщенні „Союзівки" біля Керґонксону, Н. Й.

О. МОНСІНЬЙОР Й. БАЦА ПАРОХОМ ДЖЕРЗІ СИТІ

Джерзі Сіті. — Згідно з повідомленням „Шляху", органу Українського Католицького Екзархату в ЗДА, Впр. о. Монс. Йосифа Бацу призначено на пост пароха Джерзі Сіті, і водночас нюйоркським деканом, на місце померлого недавно св. п. о. декана Володимира Лотовича. Монс. Баца був досі парохом катедрального храму у Филаделфії.

АДЕНАУЕР ПРОТИ НЕВТРАЛІЗАЦІЇ НІМЕЧЧИНИ

НОВОПРИЗНАЧЕНІ ЗАХІДНЬО-НІМЕЦЬКІ АМБАСАДОРИ У ЗАХІДНІХ ВЕЛИКОДЕРЖАВАХ ВИКЛИКАНІ ДО БОНН ДЛЯ ОДЕРЖАННЯ ІНСТРУКЦІЙ, ЩОБ ПОБОРЮВАТИ „НЕВТРАЛІСТИЧНІ" ТЕНДЕНЦІЇ

Бонн. — Західньо-німецькі дипломати, акредитовані в чужинецьких державах, дістали від свого уряду інструкції противитися всяким тенденціям щодо „невтралізації" Німеччини, як ціни за з'єдинення німецьких земель. Канцлер Аденауер, який водночас є міністром закордонних справ Німецької Федеративної Республіки, викликав до Бонн д-ра Гайнца Крекелера, амбасадора у Вашинґтоні, Фольрата фон Мальцана, амбасадора в Парижі, й барона Ганса фон Герварта, амбасадора у Лондоні, дармащо всі вони були недавно в Німеччині у зв'язку з своїм призначенням на амбасадорські становища. Преса пояснює цей виклик занепокоєнням, що його викликала в Бонн посилена совєтська пропаґанда за „невтралізацію" Німеччини. Західньо-німецькі політичні кола бояться, мовляв, щоб та совєтська пропаґанда, яка грає на миролюбних насторях Заходу, не вплинула так на західню публічну опінію, щоб і уряди трьох західніх великодержав не почали схилятися до концепції невтральної і обеззброєної Німеччини, тим паче, коли Совєти, для осягнення тієї цілі, підуть на „уступки" такі, як відкликання своїх військ також з Польщі та „невтралізація" всіх сателітських держав. Канцлер Аденауер — кажуть з близьких йому кіл — затривожився повідомленням про останню зустріч трьох західньо-альянтських міністрів закордонних справ із Молотовим у Відні з нагоди підписання австрійського державного договору. Молотов вказав тоді на „невтралізацію" Австрії, яка на добру базу для розв'язки також німецької проблеми. Молотов дав недвозначно пізнати, що Совєти не погодяться на з'єдинення Німеччини, якщо вони не будуть мати ґарантії, що Німеччина не належатиме до політично-військового бльоку із Заходом. Тому, що західні держави, як виходить з заяв їх відповідальних політичних діячів, схиляються до „пливкої" тактики, яка казала б їм дискутувати з большевиками всякі большевицькі проєкти, то Аденауер нібито рішився зайняти твердішу й неуступливішу тактику, щоб виступити не тільки проти Совєтів з їхніми підривними пропозиціями, але й проти хиткости західніх держав. Аденауер постійно займав становище, що „невтральна" Німеччина становила б „пустку" в середині Европи і не мала б авторитету в світі, а позбавлення її союзу з Заходом виставило б її на ласку-неласку сусідів.

В липні спустять на воду другий підводний атомовий човен

Вашинґтон. — Команда фльоти повідомляє, що в липні цього року спустять на воду другий підводний атомовий човен „Морський Вовк". Ця церемонія відбудеться в Ґротоні, Коннектикат. Представник фльоти заявляє, що „Морський Вовк" плаватиме зі швидкістю більш як 20 вузлів і зможе вести підводні операції, не випливаючи на поверхню води, як це робить перший підводний човен „Навтілюс". „Морський Вовк" коштує 32,700,000 долярів, а „Навтілюс" кошкував 29,000,000. Крім того атомові влаштування на цих кораблях коштують по 29 мільйонів долярів. „Морський Вовк" має атомові влаштування найновішого типу. Їх збудувала „Дженерал Електрік Ко." на замовлення Комісії Атомової Енерґії. Демократичний сенатор Генрі М. Джексон заявив, що значення атомової зброї зростає і в ділянці повітряної оборони. Він казав, що армія цікавиться атомовими керованими стрільнами, якими можна б було нищити ворожі літаки з атомовими бомбами. „Навтілюс" тепер відбуває шеститижневе плавання по океані між Порто Ріка та Дівочими островами.

Президент поставив „вето" проти 8.8% підвищення платні поштовикам

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер поставив „вето" проти 8.8-відсоткового підвищення платні 500,000 поштових працівників. Президент заявив, що зробив це тому, що цей законопроєкт „несправедливий" і задорогий. Це перше „вето" президента в демократичному Конґресі. Уряд президента вже давніше заявив, що може погодитися на 7.6 відсоткове підвищення платні поштовикам, бо поштовий бюджет дефіцитовий, а Конґрес не прийняв закону про підвищення поштових оплат. Президент заявив у своєму письмі до Сенату, що він не може погодитися на те, щоб зростав недобір Поштового Уряду, який мають покривати всі податковці, без огляду на те чи вони користають із пошти. Айзенгавер домагається, щоб підвищити і поштові оплати, щоб Поштовий Уряд був фінансово самовистачальний. Він жалує, що мусить вже другий раз ставити „вето" проти підвишки платні поштовикам, але робить це також тому, що прийнятий Конґресом законопроєкт несправедливий, бо кривдить десятки тисяч поштовиків, які за таку саму працю мали б діставати менші платні від своїх колеґ, бо цей законопроєкт не бере до уваги теперішніх різниць у платні, тільки автоматично підвищує платню всім працівникам на 8.8 відсотка. Голова Сенатської Поштової Комісії демократичний сенатор Олін Джансон назвав „вето" президента „соромливим". Він казав, що президент і його „кабінет мільйонерів" не відноситься з таким самим теплом до поштовиків, як до фірми „Діксон-Єйтс". Голова Спілки Поштових Урядників Семюел К. Кляйн закликає Конґрес, щоб скасував „вето" президента, яке, на його думку, є „травестією справедливости". (Законопроєкт про підвищення платні поштовикам пройшов в обох палатах Конґресу такою більшістю голосів, яка вистачала б на уневажнення „вета" президента). Але деякі політики сумніваються, чи тепер знайдеться в Сенаті потрібна більшість для уневажнення „вета" президента. Гадають, що і деякі конґресмени не будуть другий раз голосувати за цим законопроєктом. У вівторок, 24 травня, Сенат і Палата Репрезентантів мають голосувати в цій справі. Коли в Сенаті не буде потрібної більшости для відкинення „вета", то Палата вже не буде голосувати над цим законопроєктом. Генеральний поштмайстер Артур Е. Соммерфілд вже має готовий новий законопроєкт, який ще на цій сесії міг би ухвалити Конґрес, приймаючи, що підвищення платні повинно діяти від 1 березня цього року, і повинно виносити 7.6 відсотка теперішньої платні.

Антиамериканське цькування в совєтській пресі продовжується

Москва. — Не зважаючи на повінь заспокійливих заяв про Юґославію і про відпруження в міжнародній ситуації, совєтська преса не припинила ні на хвилину антиамериканської й антибританської пропаґанди. Навіть обіцянка сов. уряду взяти участь в конференції чотирьох не вплинула на зменшення антиамериканських випадів. Ні одна майже стаття на міжнародні теми в совєтській пресі не вільна від атак на ЗДА і їх політику і в часописах появляються щоразу нові з'їдливі антиамериканські карикатури. Ціллю совєтських нападів є передусім міністри закордонних справ ЗДА і Великої Британії, Доллес й Іден. Закордонні кореспонденти в Москві підрахували, що тільки в одному випуску повідомлень ТАС-С-а було аж чотири гострих атаки на ЗДА і їх політику, зокрема в Японії і В'єтнамі.

Німецькі робітники підтримають творення армії

Відень. — Західньо-німецький робітничий світ заявився за творенням нової армії в Німецькій Федеративній Республіці, всупереч своєму попередньому становищу. Цей знаменний зворот стався на конґресі робітничих професійних спілок з 74-х країн. Напередодні відкриття 4-го світового конґресу Міжнародної Конфедерації Вільних Робітничих Юній Екзекутива тієї Федерації одноголосно прийняла резолюцію, в якій затверджує і поручає творення військової сили західнього світу, щоб протиставитись небезпеці совєтської аґресії. Заступлені на цій сесії Конґресу делеґати репрезентують 54 мільйони зорганізованих у вільному світі робітників. Західньо-німецькі професійно-робітничі організації репрезентують на тому конґресі 6 мільйонів робітників. Тому, що до цього часу західньо-німецькі робітничі організації, які стоять здебільша під впливом соціял-демократів, заступали разом з названою партією проти Паризького договору і проти творення нової німецької армії, несподіванкою було становище, що його зайняли Вальтер Фрайтаґ, президент Західньо-Німецької Федерації Праці і його заступник Матіяс Фехер. Вони підкреслили у своїх виступах, що німці свідомі того, що вони не могли б претендувати на рівність з іншими вільними народами, які готові з зброєю в руці боронити своєї свободи, якщо такої самої постави не займали б вони самі, німці. Прийнята політична резолюція гостро звертається проти комуністів, солідаризується з східньо-німецьким робітничим повстанням з-перед двох років та закликає робітників у під'яремних країнах плекати ідеали свободи праці. На Конґресі заступлені обидві американські центральні юнії — Американська Федерація Праці й Конґрес Індустріяльних Організацій. Американська делеґація висловилася за невтральністю малої Австрії, але проти обеззброєння німецького народу, приналежного до зорганізованої спілки вільних народів Заходу.

Арґентинський Конґрес за відокремлення Церкви від держави

Буенос Айрес, Арґентина. — Нижча палата арґентинського Конґресу — Палата Депутатів — більшістю 121-го до 12-ох голосів прийняла законопроєкт про відокремлення Церкви від держави. Цей законопроєкт має ще прийняти Сенат, але там є самі прихильники уряду Перона, і він напевно буде прийнятий. Прийнятий законопроєкт закликає до скликання Національної Конвенції впродовж найближчих шістьох місяців, щоб можна було прийняти поправку до конституції про відокремлення Церкви від держави. Згідно з арґентинською конститутцією Католицька Церква була визнавана за державну релігію, і уряд зобов'язаний був видавати гроші на утримування духовенства та на школи для священиків. Такий стан був від початку існування Арґентинської Республіки, це значить від 1810 року, коли Арґенита відірвалася від Еспанії. Коли ґенерал Хуан Д. Перон став президентом республіки, він погодився давати гроші на утримування католицьких шкіл і на те, що католицька релігія була обов'язковим предметом навчання в публічних школах. Тепер цей предмет скасовано в публічних школах, а Церкву хочуть відокремити від держави, бо католики не підтримують режиму президента Перона.

Молотов мабуть приїде до Сан Франсіско

Вашинґтон. — Совєтський міністер закордонних справ В'ячеслав Молотов мабуть прибуде в другій половині червня до Сан Франсіско, де від 20 до 26 червня відбудеться ювілейна сесія Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй з нагоди 10-річчя тієї міжнародної організації. Молотов згадав про можливість свого приїзду до ЗДА в червні ц. р. під час розмови з державним секретарем Долесом у Відні, де вони стрінулись з нагоди підписання договору про Австрію. Якщо дійсно так сталось би, тоді була б нагода для ближчого обговорення намireної зустрічі 4-ох голов урядів чи пак держав, — заявив речник державного департаменту, але додав, що покищо невідомо, чи до Сан Франсіско прибудуть міністри закордонних справ Англії і Франції, МекМіллен і Піне. Про можливість зустрічі 4-ох міністрів західніх держав для приготування конференції „на найвищому рівні", згадав також генеральний секретар Об'єднаних Націй Гаммершилд. Однак запитаний, чи конференція 4-ох великодержав „на найвищому рівні" відбулась би в ЗДА, Гамершилд звернув увагу, що існує неписаний звичай, що з'їзди голов кількох урядів відбуваються в якійсь невтральній країні. Америка, Англія і Франція підтримують думку, щоб президент Айзенгавер і прем'єри Англії, Франції і Совєтів з'їхались у Лозанні в Швайцарії.

Сенатори домагаються від Айзенгавера поліпшення цивільної оборони

Вашинґтон. — Одна із сенатських підкомісій ствердила, що З'єдинені Держави Америки такі неприготовані, що в випадку атаки з гідроґеновою бомбою мільйони людей можуть втратити життя. У зв'язку з цим сенатори звернулися до Президента взяти на себе особисту відповідальність за здійснення програми потрібної цивільної оборони. Вимога ця є вислідом довшого розгляду ситуації в ділянці цивільної оборони, який призів до таких стверджень: З'єдинені Держави під сучасну пору не мають вироблених відповідних плянів про евакуацію міст, харчування населення і засоблення його потрібними ліками. Федеральний уряд скидає забагато відповідальности в ділянці цивільної оборони на стейтові уряди. Завдання цивільної оборони мусять бути розділені між різні федеральні установи, зокрема федеральний уряд мусить устійнити, яку відповідальність і ролю мають нести військові установи в ділянці цивільної оборони. Федеральний уряд мусить звернути особливу увагу на завдання цивільної оборони в таких загрожених місцях, як метрополітальні округи Ню Йорку і Филаделфії й устійнити найвідповідніший і якнайуспішніший розподіл фондів, призначених на цивільну оборону.

„Ніч під зорями" — імпреза молоді в Елизабеті

Елизабет, Н. Дж. — „Ніч під зорями" — так називатиметься „Український Фестиваль", що його влаштовує Ліґа Молоді стейту Ню Джерзі в Парку Варінако в Елизабет, в середу, 25-го травня, починаючи від год. 8-ої ввечорі. В програмі фестивалю, вступ на який вільний для всіх, є м. ін. виступи хору „Трембіта" з Нюарку, групи бандуристів, української танцювальної групи з Ню Йорку і хору „Боян" з Елизабет. Імпрезу влаштовує група тут народженої молоді з окремим бажанням заохотити до участи в ній молодь новоприбулу, щоб в „ночі під зорями", при співах і танцях та забаві затіснювати взаємне порозуміння, дружбу і співпрацю.

В АМЕРИЦІ

● **У Бразилії**, в Сан Павльо, згинули десять осіб, а 39 були поранені під час катастрофи автобусу, який віз їх із праці в Тамбаві.

● **Бувший през. Труман**, промовляючи перед обома палатами стейтової Леґіслятури, сказав, що ЗДА повинні підтримувати Об'єднані Нації, бо інакше негайно вибухне світова війна, в десять разів нищівніша, як попередня. „Коли ми погоджуємося на те, щоб СССР був в ОН, — сказав Труман, — то ми легше можемо прихилити його до миру".

● **Письменник** і бувший продуцент торговельних фільмів Юджін В. Кастел заявив у Сенатській Підкомісії Видатків, що Інформаційну Аґенцію ЗДА треба об'єднати з державним департаментом, бо „наш уряд повинен промовляти до світу тільки одним голосом". Інформаційна Аґенція ЗДА заряджує радіовисильнею „Голос Америки".

● **Секретар армії** Роберт Т. Стівенс просить Конґрес призначити 45 мільйонів долярів на таку таємну будову, що навіть він сам не знає, що це має бути.

● **Нюйоркська Міська Рада** прийняла найбільший в історії цього міста бюджет на 1955-1956 рік у висоті 1,782,335,683 дол.

● **Голова** Міжамериканського Пресового Товариства Ґілермо Мартінез Маркез заявив, що підвищення цін на газетний папір зовсім підірве демократію в Західній Півкулі, головним чином у країнах Латинської Америки, де деякі уряди заведуть урядовий розподіл паперу, а відтак і контролю всієї преси.

● **Департамент торгівлі** обрахував, що американські туристи витратили на подорожі по закордонних країнах 400 мільйонів долярів, а на побут в чужих країнах — 960 мільйонів долярів. Ці видатки відносяться до 1954 року, а в 1953 році вони були на 80 мільйонів менші.

● ***Президент Айзенгавер*** грає у ґольфа з двома чемпіонами цієї гри — Беном Гоґеном і Джімом Сарезеном. Вони обидва були кілька днів тому на прийнятті в Білому Домі. Про вислід гри пресу не повідомлено.

● **Президент Айзенгавер** заявив на пресовій конференції, що йому нічого не відомо про пляновану подорож до Европи віце-президента Ричарда М. Ніксона. Ніксон, нібито, мав би відвідати також і Москву. Недавно Ніксон відбув подорож „доброї волі" до Азії і до країн Середущої Америки.

● **Між двома палатами** стейтової Леґіслятури в Міссурі виникло непорозуміння. До залі Сенату ввійшов конґресмен Чарлз В. Фолі. Конґресменам не вільно входити до залі Сенату, і поліційний сержант попросив його залишити Сенат, при чому штовхнув у плече. За це конґресмен вдарив його кулаком. Обидві палати ображені і чекають на перепросини.

Гувер плянує заощадити податковцям 6 більйонів долярів

Ню Йорк, Н. Й. — Голова Комісії для Реорґанізації Виконної Частини Уряду бувший президент Герберт Гувер промовляв на прийнятті Крайової Індустрійної Конференції в готелі „Валдорф-Асторія" в Ню Йорку і заявив, що він в найближчих днях передасть урядові рекомендації, згідно з якими можна буде американським податковцям заощадити 6 більйонів долярів річно. Він також сказав, що згідно з плянами його комісії державна скарбниця дістане ще 7 більйонів долярів внаслідок того, що будуть скасовані державні підприємства, яких функцію перейімуть приватні фірми, які платитимуть федеральний податок в сумі 7-ох більйонів долярів.

Почалося масове щеплення вакциною Солка. На фото: 7-літній Джейкоб Керн з Ню Йорку витримує спокійно защеплення вакцини.

В СВІТІ

● **15,000 німецьких робітників**, затруднених в станицях НАТО на терені західньої Німеччини загрозили страйком, якщо не дістануть вищої платні. Вони зорганізовані в двох найсильніших західньо-німецьких юніях, металевих і транспортових робітників.

● **Дописи з Казахстану**, писані московським кореспондентом „Ню Йорк Таймсу", Клифтоном Деніслем, появились в названому нюйоркському щоденнику. Вони ілюстровані різними світлинами. На одній світлині видно вулицю в м. Альма-Ата, в Казахстані, удекоровану великою афішою з портретом американського прокомуністичного неґерського співака Павля Робсона.

● **У Лондоні**, на стіні Вестмінстерської каплиці св. Марґарети, урочисто відкрито пропам'ятну таблицю на честь американського інженера з 18-го сторіччя, Джеймса Рамзі, який збудував перший прототип пароплава.

● **Юґославські комуністи** застерігаються, що вони не погодяться на вимогу Москви, в імені якої приїдуть до Тіта в цьому місяці Хрущов і Булґанін, щоб Юґославія стала „невтральною буферною державою поміж Сходом і Заходом". „Буферні держави, — пише беоґрадська „Борба", — це держави, залежні від своїх сильніших сусідів, а Юґославія незалежна держава, яка мусить мати сильну армію".

● **В африканській Кенії** від січня ц. р., коли англійці проголосили амнестію для терористів з таємної організації Мав-Мав, піддалося владі 515 її членів. Тепер провідники цієї підпільної революційної організації нібито ведуть переговори з владою про масове добровільне зголошення її членів і про припинення терористичної акції.

● **Підкомісія Об'єднаних Націй** в справах роззброєння, яка впродовж трьох останніх тижнів відбувала наради у Лондоні, безвислідно перервала їх, рішивши передати весь зібраний матеріял Об'єднаним Націям. Дальші наради, мабуть, будуть продовжуватися у червні в Ню Йорку. Західні члени Підкомісії (ЗДА, Англія, Франція і Канада) рішили, що совєтський партнер оприлюдненням свого останнього проєкту роззброєння остаточно зламав принцип дискреції. Підкомісія дозволила своїм членам опублікувати всю дискусію, що відбувалась на нарадах.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРСПЕКТИВИ „НЕВТРАЛЬНОЇ ЗОНИ" В ЕВРОПІ

Совєтська політика в Европі прийняла і змагає до здійснення нової концепції: „невтральної зони" між залізною заслоною і оборонно зорганізованою Західньою Европою. Початково Кремль усіми своїми засобами й методами намагався не допустити до моральної, політичної і військової мобілізації Західньої Европи. Вся совєтська дипломатія, закроснї на найширшу скалю підривні дії большевицьких аґентів і п'ятих колон у поодиноких західньо-европейських країнах, всілякі совєтські демонстрації, погрози і шантажі, — все це мало ту саму мету: тримати Західню Европу в стані розбиття і слабости, в політичному, моральному й оборонному хаосі доти, аж поки Кремль буде остаточно готовий її „визволити".

Совєтські заходи не дали бажаного результату. Першу фазу „холодної війни" за вільну ще частину Европи Москва програла з хвилиною ратифікації Паризьких договорів у справі суверенности Західньої Німеччини та формального включення її в оборонну систему Північно-Атлантійського Пакту.

Очевидно, що цієї поразки Москва не могла спокійно проковтнути і, втративши остаточно можливості й надію на зміну курсу подій, намагається бодай припинити дальший їх розвиток. В той спосіб мусіла зродитися у Москві концепція европейської „невтральної зони", що виразно започатковує другу фазу холодної війни.

Почалося від Австрії. Коли справа Західньої Німеччини у західній оборонній системі вже була перерішена і ще чекала тільки на формальне завершення, Москва покликала представників Австрії і несподівано погодилась привернути цій країні суверенність за єдину ціну „невтральности". Захід спочатку був спантеличений і добачав у цьому тільки хвилевий тактичний маневр. Та коли московський представник на конференції із західніми амбасадорами у Відні досить легко погодився навіть зрезиґнувати з деяких устійнених в Москві вимог щодо Австрії, зокрема зрікся вимоги про репатріяцію втікачів і дав згоду на включення в договір не тільки совєтських привілеїв, але й совєтських зобов'язань, стало ясно, що якщо договір про Австрію і є тактичним маневром, то — на дещо довшу мету. Остаточне підписання договору про Австрію це припущення потвердило. Москва, покищо, хоче „тільки невтральности".

Добившись „невтралізації" Австрії, Москва почала дальшу акцію під тим самим кутом. На чергу прийшла „невтральність" Німеччини. Справа є ще тільки в дискусійній площині, але вже тепер є деякі виразні познаки на те, що Кремль готов піти на всілякі „уступки", щоб добитися в Німеччині такої самої ситуації, яку створено в Австрії. Великим атутом Кремлю в торгах із Заходом є „об'єднання" Німеччини, таке приманливе для самих німців. На підставі досвіду з Австрією можна припускати, що в справі „об'єднання" Німеччини і взагалі в справі Німеччини Москва готова піти якнайдалі, щоб тільки добитись одного: уневажнення завершених уже договорів про включення західньої частини цієї країни в західню оборону та про її повну невтралізацію.

Невтралізаційний наступ Москви не скінчиться й на Німеччині. Ту саму, якщо не дальшу мету мають і заповіджені вже на кінець цього місяця відвідини найвищих совєтських головачів у столиці „збунтованого" югославського маршала Тіта. Москва заповіла, що вона хоче поговорити з цим своїм колишнім сателітом „з відкритого серця і чистої душі", а причиною і ціллю цієї розмови є щонайменше югославська „невтральність".

Про дуже інтенсивні, хоч ще не дуже голосні совєтські заходи „невтральности" повідомляють з Данії. Якщо до цього додати існуючу формальну невтральність Швеції і Швайцарії, тоді на мапі Европи зарисовується цікавий образ: плянована Кремлем широка „невтральна" смуга від Середземного до Північного, або Балтійського моря. Вже один погляд на цю смугу переконує, що в пляні є ніщо інше, як повторення на найширшу скалю того, що Кремль робить на своєму кордоні: створення пустиря, постійно заорюваного і заставлюваного всілякими, технічно вдосконаленими перешкодами, щоб через нього не перескочила не тільки жадна жива істота, але не перелетів навіть найменший звук чи відгомін того, що діється по обидвох боках цієї направду залізної заслони. Значить, друга фаза холодної війни, що ведеться під знаком видуманої в Москві „невтральности" широкого поясу впоперек Европи, має ту саму мету, що й кожна совєтська акція: створити відповідні передумови для підготови та вирішення на свою користь „последнєго, рєшітєльного" бою. Є багато познак, що Захід здає собі з того справу і теж відповідно поступає.

КОРДОН ЕЛЬБИ-НІССИ

В американських часописах просмикнулась коротка, але характеристична вістка: Молотов, мовляв, має в запасі такий переконливий для німців арґумент на користь „невтралізації" Німеччини, як східній німецький кордон. За ціну згоди Західньої Німеччини виступити з НАТО і відмовитись від західньо-альянтських військ на своїй території, Москва — читали ми — „переконала б" варшавський уряд в конечності ревізії польсько-німецького кордону. Іншими словами, Польща мала б утратити так звані „земє одзискане", себто Долішній Шлезьк, ціле Помор'я і Західню Прусію, разом понад 39,000 кв. миль, при 119,703 кв. милях усієї післявоєнної Польщі. Очевидно, що в нинішній політичній системі Східньої Европи сателітсько-польський уряд, фактичним диктатором якого є совєтський маршал, „поляк" Рокосовський, „погодиться" на все, що йому той виконавець волі Москви подиктує. Москва, яка ніколи не рахується з волею народів і вирішує їхню долю згідно тільки з власною державною рацією, може і в цьому випадку попередити таку ревізію польсько-німецького кордону відповідною пропаґандою, що доказуватиме справедливість цим разом німецьких вимог, ба навіть може зааранжувати „спонтанну радість польського народу з приводу направи німецької кривди". Отож нема найменшого сумніву, що не немічна й безпомічна нинішня Польща, а власне її справжня окупаційна сила, Совєти, мають в цій справі вирішний голос.

Ще більше непокоїть поляків становище Заходу: ЗДА, Англія і Франція ніколи не затверджували нинішнього німецько-польського кордону, а зокрема ЗДА кількакратно зазначали, що цей кордон — провізоричний, устійнений лише у Московському договорі з 16 серпня 1945 року. „Земє одзискане" мали становити для Польщі рекомпенсату за втрату в Ялті окупованих нею колись українсько-білоруських земель, що разом становили понад 69,000 кв. миль. Очевидно, що східньо-німецький сателітний уряд „погодився" і „затвердив" цей кордон 7 червня 1950 р., однак західньо-німецький уряд Аденауера ніколи цього не зробив, і при кожній нагоді пригадує німецькі претенсії до земель, що лежать у смузі поміж нинішнім німецько-польським кордоном і кордоном з-перед 1 вересня 1939 року. З уваги, власне, на те західньо-німецьке і західньо-альянтське офіційне становище, концепція „рекомпенсування" тими землями (цим разом об'єднаної Німеччини) за таку політичну концепцію Совєтам, як відмова від військово-політичного союзу з Заходом і формальне проголошення невтральности, народилась в совєтських колах. Вона — як виходить з часописів — знаходить особливе признання, ба навіть захоплення в рядах всієї німецької соціял-демократичної партії, яка разом із Протестантською Церквою, жінками, великою частиною німецьких інтелектуалів і пацифістів різної масти становить в Західній Німеччині поважну політичну силу.

Покищо нема ще у великих часописах докладніших міркувань на цю тему. Але вони можуть появитись в міру того, як актуалізуватимуться розмови на тему об'єднання німецьких земель. Очевидно, що Москва, при всьому легковаженні народної волі, та ще й волі не-російських народів, здає собі справу з настроїв поляків, і так довго не говоритиме голосно про таку „концесію", як довго не матиме певности, що взагалі вся концепція „невтральности" Німеччини має шанси на успіх. На останніх нарадах міністрів закордонних справ 15-ти держав Орґанізації Північно-Атлантійського Пакту у Парижі ніби устійнено, що західньо-німецька приналежність до НАТО й Західньої Европейської Унії не може бути предметом торгів у найближчих розмовах з Совєтами. Ця німецька участь в НАТО, мовляв, це питання західньої єдности і вихід Німеччини з НАТО був би розбиттям тієї єдности та всієї політично-оборонної системи, створеної Заходом з таким великим трудом. Щоб не допустити до таких торгів, — читали ми в пресових вістках і коментарях — власне малі народи-держави в НАТО домагались, щоб репрезентанти трьох західніх великодержав у найближчій зустрічі з Совєтами, поруч із репрезентантом Західньої Німеччини, були насправді представниками всього бльоку НАТО і трималися політичних директив повної Ради НАТО. Але ж сама згадана німецька опозиція, з соціял-демократами у проводі, не визнаючи доконаного факту вступлення Західньої Німеччини до НАТО й поборюючи Аденауера з його — для Москви неприйнятливою — концепцією об'єднання німецьких земель, відкриває двері для пропонування й обмірковування всяких інших концепцій, тим паче таких для німецьких вух присмних, які включали б пересунення теперішніх німецьких східніх кордонів через Одру-Нісу до східньої німецької передвоєнної лінії.

Українців могла б цікавити ця справа тільки з інформаційного боку, якби не те, що улюблена совєтська метода раз-у-раз „рекомпенсувати" когось чимось, що не є совєтською власністю, і торгувати землями, не запитуючи волі даних народів, та вся Ялтинська система „поділу сфери впливів", прийнята також західніми альянтами й затверджена потім на Потсдамській конференції, — насуває загрозу, що Москва захоче „рекомпенсувати" підсовєтську Польщу коштом України й Білоруси. Український досвід з німецьким відношенням до України в двох великих історичних прецеденсах — за перебування німців на Україні після Берестейського договору і в другій світовій війні, — змушує грубо сумніватися, чи вірність принципові справедливости супроти всіх народів світу, у цьому випадку супроти народів українського й білоруського, була б в очах німців важнішою річчю, як дістати коштом тих чужих їм народів поважну колишню німецьку територію.

Польська преса, яка „не визнає" ніякої іншої розв'язки східньо-европейських проблем, як тільки по лінії своїх максималістичних вимог, не допускає взагалі можливости ревізії кордону Нісси-Одри, вважаючи, що цей кордон на віки непорушний, а на сході Польщі мусить повернутись кордон з-перед 1 вересня 1939 року. Це неповажне становище польської еміґрації, яка не знає іншої мови, як тільки вічний крик про „східні креси" й „польський Львів", унеможливлює також спільний фронт всіх уярмлених народів проти Росії взагалі та її теперішніх правителів зокрема. Але поважніші одиниці з-поміж польських діячів затривожені цими небезпечними симптомами нової совєтсько-німецької дипломатії. Вони здають собі також справу, що величезна енерґія, вкладена поляками у західні польські землі, пішла б цілком намарно, а колонізувати наново українські й білоруські землі, хоч би їх десятикратно називано „східніми кресами", після досвіду 1939-го року, проти волі українського й білоруського народів і в оперті на нові багнети, — це такий смертельно-рискований експеримент, який може приманювати тільки найбільші примітиви. Недавні втікачі з Польщі потвердили, що на корінних польських землях є найбільша нехіть до отримування нових „меншин". Не хочеться вірити в реальність усіх цих комбінацій, але як довго не переведуться торговці чужими землями і душами, так довго можливі всякі нові насильства.

ВИБОРЧІ ПЕРЕГОНИ

Лондон. — „Ми всі тепер — соціялісти", — сказав англійський король Едвард VII, син Вікторії, коли побачив зріст робітничого руху — професійного і політичного — в своїй країні. Вивчаючи методи і кличі пропаґанди партій, що змагаються за своїх кандидатів у виборах до парляменту, доводиться погодитися з королем Едвардом. Едвард VII хотів сказати, що в державному житті Об'єднаного Королівства вже тоді, на початку 20-го віку, величезну вагу мали суспільно-господарські (латинським словом — соціяльні) проблеми. Цих соціяльних проблем не може оминути навіть диктаторський уряд (большевиків або фашистів), а демократія мусить шукати способу, як соціяльні проблеми розв'язати. Коли хтонебудь хоче соціяльні проблеми визнати за „неіснуючі", то „природа летить у вікно", якщо не має входу через двері. Так сталося з режимом Чіянг Кай-шека, це саме було в Україні за влади Скоропадського: соціяльна реакція промостила шлях для большевизму.

Консервативна партія в Британії своєю політикою показує, що вона вміє вчитися на власних помилках. Перед другою світовою війною уряди Консервативної партії не звертали уваги на згубні вияви копіталістичного ладу, як безробіття, господарські кризи, суспільна незабезпеченість, і т. д. Перед війною було в Британії коло 2 мільйони безробітних! В останнім році війни в Британії відбулися вибори до парляменту, які дали перемогу Партії Праці. Уряд К. Етлі здійснив широку програму реформ у напрямі до „державного добробуту". Удалося скасувати безробіття, законами забезпечено безплатне лікування для всього народу. Щоб забезпечити біднішим клясам дешеве прохарчування, уряд Партії Праці задержав довший час по війні раціонування харчових продуктів.

Консервативна партія зрозуміла, що може здобути прихильність у народі, коли дасть виборцям привабну і реальну програму політики. Консервативна партія в році 1951 при виборах до парляменту заявила, що вона стоїть за збереження „держави добробуту", але хоче скасувати раціонування на харчі та дати більші можливості приватній промисловості і торгівлі. Перемога консерватистів не була тоді рішальна: 293 мандати Консервативної партії супроти 292 послів Партії праці не були діловою більшістю, без 19 націонал-ліберапів та 6 лібералів, які спільно піддержували консервативний уряд.

Тому тепер у виборчій аґітації до парляменту таку увагу приділяють кандидати всіх партій саме справі соціяльній. Наприклад, прем'єр Іден, у своїй промові 7 травня, сказав, що робітник жонатий і з одною дитиною раніше платив податку 35 фунтів на рік, при тижневому заробітку 10 фунтів. Іден обіцяє, що нині цей робітник платитиме трохи більше як 6 фунтів річно. Прем'єр похвалився досягненням свого уряду впродовж 3½ років: 1 мільйон нових домів для незаможних громадян! Іден хоче надалі уможливити 200,000 осіб перехід із убогих хижок в нові доми. Прем'єр обіцяє вибудувати нові школи, нові лічниці і поліпшити умовини праці в транспорті, в хліборобстві, в урядах і в індустрії. Консервативна партія проголосила клич — справедливої участи для людей праці в національному доході і в пропаґанді своїй робить закиди урядові Партії праці, що не збільшив свого часу пенсій для осіб старшого віку...

Пляни закордонної політики обох великих партій по суті однакові: вони за „співіснування" з совєтським бльоком. Однак і в політиці внутрішній трудно знайти, котра з цих партій більш „соціяльна". В кожному разі, партія що приходить в Англії до влади, старається виконувати свої обітниці. Бо при нових виборах треба давати звідомлення громадянству, і суд виборців може передати владу іншій партії.

И. А.

ЕЛЕКТРИФІКАЦІЯ КОЛГОСПІВ НЕДОПИСУЄ

„Минуло вже більше, як два роки, — пише до редакції „Радянської України" В. Іщук, — як у колгоспі ім. 30-річчя ВЛКСМ, Кам'янського району на Черкащині, збудували електростанцію. Але використовується її не на повну потужність через недостачу стовпів, проводу, ізоляторів та інших матеріялів. Багато разів правління колгоспу зверталося до Обсільелектро з вимогою завершити роботи по електрифікації села, та результатів ніяких..."

Під знаком кукурудзи іде тепер життя в Совєтському Союзі. З наказу Хрущова посівну площу під кукурудзою збільшено до астрономічних розмірів. Її наказано сіяти в усіх районах СССР — аж до північних, де ніколи вона не росла. Київська газета „Радянська Україна" вміщує цю карикатуру на аґрономів, які не поділяють погляду Хрущова на кукурудзу і виганяють її з плянів посіву. Цим аґрономам газета погрожує: „Схаменіться, бо лихо вам буде!"

КУКУРУДЗЯНА ЛИХОМАНКА

Якось уліті в село С. на Полтавщині до одного з „відстаючих" (а були вони всі „відстаючі") колгоспів приїхав спеціяльний кореспондент одної з київських газет. Його новенький синій костюмчик, жовті черевики, а передусім мова переконали відразу ж колгоспників, що людина ця „не своя" і на сільському господарстві розуміється як пес на зорях. А проте, „спецкор" упевнено походжав по селі, годинами висиджував в управі колгоспу, порпаючись у паперах, виїжджав з головою колгоспу на поле і, як ревізор з столиці, заглядав у кожний куток, щоб написати до редакції своєї газети широкий репортаж.

Цікавився спеціяльний кореспондент і всякого роду „раціоналізаторськими заходами", запроваджуваними в господарство колгоспу, і винаходами та пропозиціями колгоспників для збільшення врожайности. От з такими питаннями і приступив він до діда Юхима, знаного на селі жартуна і вигадника.

— Скажіть, товаришу, — запитав він діда, — чи немає у вас в колгоспі винахідників чи раціоналізаторів, які вносять революційні зміни в соціялістичне сільське господарство, щоб піднести його на ще вищий рівень?

— А чого ж би їх не було? — аж ніби образився дід, з усмішкою під вусами поглядаючи на „спецкора" в жовтих черевиках. — Є в нас і винахідники, є й оті, як їх — рацилізатори.

— Цікаво! А що ж вони винайшли? — і „спецкор" витягнув з кишені записну книжку.

— Та один, сказати б, мій кум, придумав новий спосіб, як укладати снопи в полукіпки, щоб дощ зерно не замочував.

— Який же то спосіб?

— А дуже простий. Він, бачте, снопи у полукіпки колосками всередину укладає. І тепер ми всім колгоспом так робимо, щоб, значить, рацилізацію на ще вищий рівень.

„Спецкор" з місця побіг на пошту, щоб телеграфувати до Києва про винахід полтавського колгоспника. Вдарив телеграму, а наступного дня і сам помчався до столиці.

Як довідалися колгоспники, про що дід Юхим розповідав столичному гостеві — сміялися цілий тиждень. Де ж пак — відколи світ стоїть, снопи укладають в полукіпки колосками всередину.

На жаль, про винахід Юхимового кума газета не написала нічого. Мабуть, хтось в редакції зрозумів, що дід Юхим пожартував, і репортаж „спецкора" викинули до коша.

Після 1936 року, коли то приїздив до полтавського колгоспу з Києва кореспондент, багато придумували всіляких раціоналізаторських заходів аґрономічні фахівці і в Києві і в Москві, щоб піднести продукцію колгоспів. Але продукція їх з того не зростала, а чимраз меншала. І дійшло до того, що треба було вже шукати цілинних земель аж у Казахстані, щоб якось ту „зернову проблему" розв'язати.

Нікіта Хрущов, відомий „знавець" аґрономії, він же й перший секретар комуністичної партії, яка привела до упадку сільське господарство, прийшов до висновку, що з тої ситуації, в якій опинилися колгоспи, врятувати їх може тільки... кукурудза. Кукурудза, мовляв, хоч і південна ростина, але сіяти її треба всюди, аж до Архангельської области. А що вона на півночі не визріває, то використовувати її там, як корм для худоби. Врожаї кукурудза дає дуже великі — отож буде і совєтській владі і худобі. Про колгоспників і робітників Хрущов думати не звик.

Так народився новий винахід у совєтській аґрономії.

Центральний Комітет партії на доповідь Нікіти Хрущова ухвалив у січні д. р., щоб усі колгоспи й радгоспи СССР довели до 1960 року посівну площу під кукурудзою — „як найважливішою резервою збільшення ґуртового збору збіжжя" — до 28 млн. га. Колгоспній адміністрації суворо наказано негайно ж підготовити 195.000 сівачів кукурудзи і призапастися відповідною машинерією. Московські мудрагелі вирішили, що „кукурудза, як найбільш урожайна зернова культура", повинна мати велике поширення в усіх районах Совєтського Союзу. Дано наказ трактувати кукурудзяні посіви, як зернові посіви.

Партія наказала — преса заверещала. І вже третій місяць переповнені сторінки совєтських газет статтями про „рятівницю-кукурудзу". Пишуть про неї так, якби ця рослина не красувалася по

(Закінчення на ст. 3-ій)

Михайло Островерха

НА КРУТОМУ ЗВОРОТІ

З пожовклих сторінок

1939—1940

(30)

Прийшов і день 29 жовтня 1939 року, неділя: маніфестація. Небо вдягнуло сірі, брудні, як совєтські свята, хмари. Коло десятої години ранку став падати дощ. Але маніфестація почалась. Трибуни, з усіма достойниками і — з вибраними на Конституанті — депутатами до Москви й Києва, стояли на Леґіонах навпроти Галицького Банку. Похід війська, всіх родів зброї, і населення посувався чолом до Великого Театру. Те військо, важко й добре озброєне, нужденно і брудно вдягнене, фізично сіре і вичерпане, ті відділи ГПУ круглі та ситі, — все те робило, як завсіди, несамовите враження: якоїсь східньої прострації. Жиди в поході дещо смішно вигукували, поляки мовчали, мовчали й наші. Ишла установа за установою, люди з виразом роботів. Одначе, над усім панував галас і нестерпний крик московського „урра". Цей галас заливав простір і вулиці. Але зауважив я, що всі маніфестанти губи мають непорушні; зокрема, українці йдуть тихо, похнюплені. Але в просторі чуєте совєтську... шворку:

— Хай живе вождь і учитель, кращий друг українського народу, великий Сталін!

— Урра! — рівним вибухом реве маса.

— Хай живе геній людства і приятель усіх трудящих світу, рідний Сталін!

— Урра! — скаженіє маса.

— Хай живе перший маршал Совєтського Союзу, вождь червоної армії, Клим Єфремович Ворошилов!

— Урра!

І так далі йдуть Молотов, Калінін, Хрущов, Мікоян і інші сотрудники світового катаклізму, а за кожним „возгласом" буревійне „урра". По якійсь добрій хвилині, я, прибитий і розгублений, зауважив, що це ж так ентузіястично ревуть лише... голосники, а не народ оцей, що тут понуро маршує. Стає ясною і техніка совєтських маніфестацій.

Увесь час цідив дощ — до вечора. Вулиці і майдани, як Бернардинів, Галицький, Марійський, куди переходило військо і стояли коні, брудні й занечищені стояли ще два дні по маніфестації, поки дощ не змив цього бруду. Взагалі — Львів ніколи не грішив на переборщену чистоту, але за большевиків, то в цім випадку діється щось неймовірного: схід, і то московський!

По виборах і зібранні Конституанти всякі поголоски про прихід на наші землі німців, що увесь час уперто кружляли, дещо притихли. Глуха, сіра, безвиглядна дійсність заволоділа душею одиниці і збірноти. Всякі познаки говорять про те, що на цій нашій землі буде нужда, голод. Уже багато крамниць, зокрема з мануфактурою й взуттям, зачинені. За порожніми вітринами видніє у всій красі портрет Иосифа Вісаріоновича, цього диявольського генія „людства"! Українці — інтеліґенція, селяни, робітники — масово втікають на Захід. Сімдесятдвалітній селянин із с. Дахова, біля Чесанова каже:

— Втікав би і я! Але вже старий, то довго вже не буду їх оглядати! — і головою хитнув непомітно в сторону переходячих червоноармійців.

В совєтській армії й адміністрації усе більше поширюється деякий розклад. Не кажу, що він уже приведе їх, большевиків, до руїни; проте, на дальше діяння розкладової роботи, теперішній розклад має свій вплив. Хоч і заборонено, але совєтські старшини далі шиють собі цивільні одяги. Одна пані, що винайняла совєтському старшині кімнату у Львові, по кількох днях неприявности цього старшини відчиняє його кімнату, а в ній... тільки військовий „мундир" лишився. Капітан ГПУ Багун — може був і Богун! — лишає свою 26-літню жінку у Львові при одній пані, а їде на північ, у напрямку Финляндії, куди большевики в листопаді стали стягати свої війська. І він просить ту паню, у якої лишає свою жінку, щоб вона, ця пані, які б зміни не стались, перетримала його жінку в себе, а він усі кошти заплатить. На північ військо вхітно не їде. Залізничі совєтські кондуктори, на лінії Львів - Підволочиська - Київ, яка від жовтня вже урухомлена, беруть наших подорожніх до поштових вагонів, у яких вони, заплативши кондукторові бариша, доїжджають до своєї стації, де совєтський кондуктор переводить їх через кордон контролі. Політрук купує папір і канцелярійне приладдя за 90 злотих, а каже виставити собі рахунок на 190. Політрук їде з нашим кооператором на села на заготівлю збіжжя, там їсть і п'є увесь час, розуміється — задармо, а „видатки" за це рахує на кошт установи, для якої цю заготівлю виконує. За корець збіжжя платить політрук 20 зл., але до кожного кірця добиває для себе 3 зл. Але бувають і благородні, для совєтів згубні, випадки! Наприклад: большевицький комісар військовим автом доставляє нашого чоловіка до самого кордону і там:

— Маєш щастя! Валяй на Запад!..

Атмосфера трагічної мовчанки, напруги терору щораз більше опановує наш край: homo homini проявляється у всій своїй наготі. Пані Кисілевська, дружина д-ра Костя Кисілевського, не втерпіла і майора совєтських військ таки просто запитала:

— Правду сказати, товаришу майор, то ми всіх вас таки боїмось. І не знаємо, що і як робити, щоб не прошкробатись перед вами!..

— Навчіться мовчати, а буде вам добре і привикнете до нашого ладу! — відповів він.

Відповідь — на це дуже жіноче і відважне запитання — дуже характеристична!

Релігійного питання большевики ще не торкаються у нас. У неділі й свята церкви повні народу, як ніколи не було до приходу совєтів. Та й священики стали проповідувати цікаво, а й відважно. В школах навчання релігії припинене. Діти, в неділі і свята, коли все таки навчання немає, мусять іти на цілих дві години ранком до „червоного кутка" в школі, а потім ведуть їх до кіна. Це на те, щоб до церкви не ходили. Проте, діти по-своєму протестують. Ранком, прийшовши до кляси, самі спонтанно стають і починають молитись. Учителі в той мент або виходять на коридор, або, є й такі, стоять мовчки й непорушно в клясі. По навчанні діти так само моляться на закінчення навчання. Зі стін совєтська влада поздіймала хрести, то діти приносять із собою образочки, наліплюють їх на стінах і моляться до них. Невинні істоти тримаються гідно і достойно.

Нікого з наших Владик не рухають. Декан, о. Ю. Плешкевич, якось спитався в совєтського старшини, капітана, що в нього живе на кватирі:

— Як думаєте, будете нас і нашу Церкву рухати?

— До року наша влада не буде вам нічого робити. Але по році хто його зна? Либонь і вас прожене, і ваші церкви дошками позабиває! — відповів.

Проте, є багато випадків, що совєтські солдати ходять до нашої церкви. Були випадки, що сповідались, причащались. Купують медалики і хрестики, і все це зашивають у свої шинелі і так ховають, щоб у боях мати ці святі амулети при собі і щоб, вийшовши з війська, до хати їх принести, в Україну. В присілку Думи, біля Сокаля, совєтські солдати замовили Службу Божу, яку наш священик їм і відслужив. У селі Лукавиця, біля Ліська, на жадання наших селян, священик учить дітей катехизму.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою і радіом)

НЕМАЄ ЛІКІВ У ЯЛТІ

Дописувачка „Радянської України" у своєму листі до редакції скаржиться: „В аптеках Ялти (Крим) важко дістати такі звичайні медичні товари, як ґлюкоза в ампулях, гірчичники, марля тощо. Аптечні працівники посилаються на погане постачання збоку обласного медторгу. Але буває й таке: в аптеках гірчичників, наприклад, немає, а в кіосках їх у продажу скільки завгодно. Це доводить, що і в самій Ялті неґаразд з розподілом медикаментів і предметів догляду за хворими".

РОЗИГРИ ПЕРШОСТИ СССР З ФУТБОЛУ

10 квітня почалися розигри першости СССР з футболу серед команд кляси „А". Десятки тисяч киян зібралися на стадіон подивитися на футбольний матч між київськими динамівцями, володарями чаші СССР з футболу, і командою московського „Спартака". Кілька разів спартаківці і динамівці мали нагоду відкрити рахунок, але протягом змагання жадній команді не вдалося спрямувати м'яча у ворота противника. Так з рахунком 0:0 і закінчилась ця зустріч. Матч між дублюючими складами цих команд, який відбувся того ж дня в Дарниці, приніс перемогу динамівцям з Києва.

ЛИСТ ІНВАЛІДА „ВІТЧИЗНЯНОЇ ВІЙНИ"

Павло Бабенко, інвалід другої світової війни, з с. Матюші, Білоцерківського району на Київщині, прислав 16 квітня ц. р. до редакції „Радянської України" такого листа: „На початку лютого у виконкомі Білоцерківської районової ради виписали мені наряд на одержання в лісгоспі хмизу (!?) на опал. Коли я прийшов у лісгосп, мене спрямували у Шамраївське лісництво. „Прийдіть днів через п'ять-шість, бо зараз хмизу немає", — сказали мені в лісгоспі. Минув визначений час. Я знову пішов у лісництво. „Прийдіть через десять днів", — сказали мені на цей раз. Коли я прийшов утретє, мене „порадували" тим, що хмизу вже немає, а тому треба знову йти в лісгосп, щоб дали дозвіл на інше паливо. Пішов у лісгосп. „Ідіть, — кажуть, — у райвиконком, хай випишуть інший наряд". Пішов у райвиконком, а там мені зовсім відмовили. Так я лишився без палива. Тільки й того, що виходив і виїздив десятки кілометрів з Білої Церкви до Шамраївки і марно витратив на це гроші".

Виходить, не заслужив собі інвалід „вітчизняної війни" у совєтської влади навіть хмизу!

60-РІЧЧЯ О. ДОВЖЕНКА

У Києві відзначено 60-річчя відомого українського фільмового письменника і кінорежисера О. П. Довженка. До найвизначніших його творів належать кінофільми „Арсенал", „Земля", „Звенигора", „Іван", „Аероград", „Щорс", кінодокументи з другої світової війни і кольоровий фільм „Мічурін". Випущений у 20-х роках кінофільм „Звенигора" був гостро осуджений і заборонений совєтською критикою за „буржуазний націоналізм" у підході до насвітлення історичних подій.

„ОРГАНІЗОВАНЕ" ХАРЧУВАННЯ ТРУДЯЩИХ

Про їдальню при радгоспі „Барсуківщина" в Талалаївському районі на Сумщині так пише М. Корнійчук до редакції „Радянської України": „Важко назвати їдальнею це приміщення. Вранці, саме під час сніданку, тут збираються бриґадири, щоб одержати наряд на роботу. Метушня, галас, повно диму від цигарок — не продихнути. Коли допросишся, нарешті, у куховарки сніданку, то одержаш недоварений барщ або іншу абияк приготовлену страву. Не краще і в обід, і під час вечері. Буває, що й зовсім повечеряти не можна. Це тоді, коли демонструється кінофільм. Кухня в таких випадках перетворюється в кінобудку. А іноді буває їдальню завалять мішками з мінеральними добривами..."

У ЛЬВОВІ ВІДЗНАЧИЛИ ЮВІЛЕЙ Х. АНДЕРСЕНА

Наукова бібліотека Львівського університету ім. Івана Франка підготувала книжкову виставку до 150-річчя з дня народження данського письменника - казкописця Х. К. Андерсена. На ній експоновано багато видань творів автора — російською (обов'язково!) і українською мовами, а також мовами східньо-европейських народів. Особливий інтерес на виставці становить збірка казок, видана в Києві ще за життя Андерсена в перекладі відомого українського поета і драматурга Михайла Старицького.

НАГОРОДЖЕННЯ ПИСЬМЕННИКА ІВАНА ЛЕ

Як повідомляє „Радянська Україна" в числі з 15 квітня Президія Верховного Совєту СССР, у зв'язку з 60-річчям з дня народження, нагородила письменника Івана Ле (Мойся) орденом Трудового Червоного Прапора. Перу Івана Ле належать: збірки оповідань „Юхим Кудря" і „Танець живота", повість про індустріялізацію та колективізацію Узбекістану „Роман міжгір'я" (вийшов уже в післявосниному часі 15-м виданням), повісті „Інтеграл", роман „Історія радости" на тему колгоспного села, повість „Наливайко", з задуманої історичної серії повістей, об'єднаних під спільною назвою „Україна", нариси зчасів останньої війни п. з „Мої листи", роман „Південний Захід" і збірка оповідань „Право молодости".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

З паради льояльности

По довгих днях дощу, вперше засміялося весняне сонце. Зліва життєрадісне проміння ярким блиском залляло високу стіну хмародерів, а з права дбайливо розгортало пелюстки ледве зазеленілих дерев „Центрального парку". Під безтінними ще вітями прозорих корон замуравлились тисячі цікавих людей, що якби маком обсипавши береги 5-ої вулиці Ню Йорку у безвіддишній увазі любувалися ритмом, тонами та кольорами маршуючих рядів. Чотири години проходили вони по темному, білою лінією межованому, асфальті, що на 92-ій поперечці давав початок цьогорічній „Параді льояльности" та 63-ою кінчає її.

Надійшли дівочі відділи. Засурмили сурми. Задудніли барабани. Змагаючись з вітром грізно зашуміли прапори. І гарно, рівно та справно, хоч тихо як коти, на гумових підметках промаршувало кілька маленьких відділів вояків.

Пройшов невеличкий відділ школи моряків. Гордо несучи на плечах дерев'яні, мальовані рушниці, а на діточих головках препишно понакладані білі капелюшки (в одного на носі, в другого на потилиці а в іншого на вусі чи за вухом) дуже старалися йти рівним кроком, тому його часто міняли.

І знову замиготіли на сонці срібні двоголові булавки, що не завжди зручно проскакували в немічних руках струнких дівчат. Зараз таки гарно, рівним кроком маршував великий відділ шкільних дівчат з виховником-священиком на чолі.

Потім — гарна, велика оркестра шкільної молоді неґрів.

Далі невеличкий відділ американських скавтів.

І знову оркестра, прапори, прапорці. І знову рівні і нерівні ряди. Потім великий відділ студентів високих шкіл. В силі віку здорові молодці, наклавши на вчені голови дивачно вим'яті жовті капелюшки з монограмом школи (не знати яким дивом ті капелюхи там держались), маршували тяжкою ходою.

Далі заграла оркестра шотляндців, і пройшла невеличка група росіян.

Дуже велика і гарна була група китайців. Великий відділ дівчаток - джонґлерок. Мають кілька добре вишколених і оріґінальних оркестр. Багато молоді. Всюди був порядок і добра організація.

А коли одні ряди відійшли, а других ще не було — сірий асфальт пусткою став. Та не надовго, бо ж як тільки здалека проти вітру добились нові звуки оркестри, зчаста приглушувані гураґанними оплесками глядачів, — на недалекому обрії шаравої їзди показались дві барвисті — живі ляльочки. Згодом маршова мелодія прегарної оркестри виразно змагалась з лявіною гамору, крику та безперервних оплесків захопленої „трибуни" і густого довкілля.

Це серединою вулиці самітно проходило двоє діточок, в українських народних строях. Кількалітній маленький хлопчина, тримаючи ручку ще меншої дівчинки з багатством красок своїх строїв, уважно пробираючись крізь розсипане проміння весняного сонця, часто дивилися назад. Може десь там далеко зором держались маршуючої мами чи тата, або з цікавістю, а може й з острахом, споглядали на ті „великі" коні, що ось тут у недалекій відстані за ними несли аж п'ять правдивих козаків як у байці.

Якесь дивне враження, — вулицями Ню Йорку переїжджає стежа українських лицарів середньовіччя.

Гучною бурею „трибуна піднялась", а з хаосу різномовних окликів багатократно дочувалось: Слава! Слава козаки!

Здавалось грізніше з вітром прапори змагались. В парі білих зірок синьо-жовті кольори завзято тріпотіли, пишно вигойдуючи золотом ткані тризуби, що радісним блиском усміхались у відповідь розбурханому морю рук на трибуні.

З повагою пройшов відділ представників українських товариств.

Писанками на хвилях леготу переплила група в народних строях жіноцтва.

І знову оркестра, якій влучно слідкував ритм тупоту справно проходячого великого ґранатово-білого відділу дівчаток школи св. Юрія. Однаковий стрій, рожеві щічки, та молодість були правдивою насолодою для найвибагливішого ока.

Як тільки пройшли симпатичні дівчатка, надпливли нові хвилі довгої зеленкавої ріки нашої пластової молоді. У рівному кроці ритмічно колисались рівні ряди за рядами. Оливковий стрій, грімкий тупіт ніг та поважні обличчя викликали враження, що це не дітвора, в наше військо маршує по асфальті Києва чи Львова. За пластунами проходили пластунки, що справністю маршу вповні дорівняли своїм друзям, видовжуючи річище зеленкаво-ґранатової води.

Безупинку цокали фото-апарати при довго невтихаючому акомпаніяменті рясних оплесків різномовної товпи. Щось мене відрухово звернуло в сторону відпливу пластових хвиль і ще довго я зорив темні трикутники хусток, що, вільно віддаляючись, ховались ген далеко на закруті небосяжних хмародерів. Шкода, що вже пройшли! А з такими почуваннями я здається не був сам, доказом чого туди ж само звертались обличчя інших глядачів.

Мов зі сну збудила велика сумівська оркестра, за якою гарно маршуючі ряди юнаків кінчали українську групу походу.

Потім проходили мадяри, греки. Дуже гарна була група німців з їх великими відділами руховиків і руховичок, гарною оркестрою баварців в зелених капелюхах і коротких штанах. Гарна група естонців, що мають теж великий відділ струнких скавтів. Далі кращі були словаки, скромні а все ж таки гарно маршуючі білорусини зі своїм скавтом. Поляки показали ряди маленьких дівчаток в народніх строях, краков'яків та ґалєрчиків.

Савч.

Ню Гейвен, Конн.

Загальні Збори Відділу УККА

В неділю 27 березня 1955 року в залі Українського Народного Дому, відбулись річні загальні збори Відділу УККА в Ню Гейвені.

Збори відкрив голова відділу УККА проф. Козловський. В своїй вступній промові привітав присутніх громадян. Після привітання голова накреслив завдання нашої іміґрації і подав до відома успіхи Відділу та їх пропаґандивне значення- для нашої справи. В кінці зазначив: „Український загал Ню Гейвену мусить собі освідомити, що в президії УККА мусять бути заступлені всі відламки і течії української політичної думки, але не для того, щоб там зводити бої за свої ідеологічні позиції — для цього вони мають багато інших нагод, а для того, щоб провадити допомогу визвольній боротьбі України та встановлення Державної Самостійности та Соборности. Ці два постуляти не є виключною приналежністю якогось гурту чи осіб, і ми досягнемо їх продуманими акціями всієї нашої спільноти".

Опісля загальні збори вибрали президію зборів: голова — Б. Сиґурович, секретар проф. Матвієнко.

Секретар Матвієнко прочитав протокол останніх загальних зборів.

Референт зовнішніх зв'язків мґр. Телюк в досить обширнім звіті подав подробиці праці, яку провадив УККА на терені Ню Гейвену. Він говорив про те, як дійшло до вивішення українського прапору на Ню Гейвенськім ратуші, як відбулося Свято Самостійности і Соборности 22 січня 1955 р., як відбувалися зустрічі з американськими конґресменами і сенаторами та з іншими американськими громадсько-політичними чинниками. Референт поінформував також про заснування в Ню Гейвені Українсько-Американського політичного Клюбу як Републіканського так і Демократичного.

Звіт касира пана Кошака: від червня 1954 року до 20. березня 1955 року, каса мала прибутку 2,872.86 дол. а видатків 2,557.84 дол. Сальдо на 1955 рік — 319.32 дол.

Секретар Ю. Вілик підтвердив працю Відділу статистичними цифрами. Президія Відділу УККА відбула 22 засідання, влаштувала 9 громадських зустрічей та сходин, секретаріят вислав 129 листів, одержав 180 листів, розіслав 3,000 відозв, а всім платникам вислав іменний виказ вплати.

Після звітів секретар Контрольної Комісії д-р Небилюк прочитав звіт Контр. Комісії, після цього відбулись — дискусії над звітами. Треба зазначити, що дискусії провадились не тільки в поважно-діловому тоні, але і на високо-культурному рівні.

Після дискусій на внесок голови Контр. Комісії А. Маланчука — уділено абсолюторію уступаючій президії. До нової президії перебрано здебільша членів старої президії, як досвідчених і випробуваних громадян. Головою нової президії став проф. Матвієнко, секретарем — п. Добчанський.

Для нової президії Відділу УККА — Щасти Боже!

С. Мі—ський.

Українська Вільна Академія Наук у США
11½ Вест 26 вул., Ню Йорк
В неділю, 22-го травня 1955 р., о 5-ій год. дня в приміщенні УВАН у США відбудеться
СПІЛЬНЕ ЗАСІДАННЯ
Історичної Секції і Економічної Секції.

Будуть зачитані доповіді:

Проф О. Оглоблин
„Чергові завдання праці Чорноморської Комісії".

Інж. В. Трембіцький
„Чорноморські порти України".

Вхід вільний.

Секретаріят

Наукове Т-во ім. Шевченка
302 Вест 13-та вул., Ню Йорк
СУБОТА, 21. ТРАВНЯ 1955 р. год. 6. вечора
ЗАСІДАННЯ ФІЛОЛОГІЧНОЇ СЕКЦІЇ
з доповіддю проф. К. Менника на тему:
„Нові досліди над творчістю Лесі Українки".

З наших буднів

„СПРАВА ВЕЛИКОЇ ВАГИ"

Даруйте мені, Шановні Читачі, що заторкую сьогодні таку прикру справу, та в цьому не моя вина, а пана директора Соломки. Він, зрештою, знаний в нашій Метрополії з своїх надзвичайних ідей... Та вчора він мене „застрелив" найновішою своєю ідеєю!

— Розпука з тим нашим народом! — хвилювався пан директор. — Ледве трава зазеленілась, а вже почалася колекта на різні площі: спортову, сумівську, пластову... Змилуйтесь! — кажу їм, — та навіщо вам стільки площ?! Купіть один спільний вигін, та й всі можете там дибки ставати!.. Я вам даю голову, що за п'ять років ті всі, що нині на ґвалт купують площі, будуть із свічкою шукати такого, що відкупив би ці неужитки запівдармо!

— Ну, перебиваю несміливо, може за п'ять років ще ні...

— Але за десять зовсім певно!.. Так, панове, нам треба ще одної гарної площі, але — знаєте на що?.. На великий, репрезентативний, український цвинтар!.. Так, я знаю! — погрозив мені пальцем пан директор, — ви то зараз обернете кота хвостом і зробите з цього „д ж о в к а"! Це не є „джовк", пане товаришу, а с е р й о з н а, невідкладна справа великої ваги. Думаю, чи не варто її поставити на порядок нарад Шостого Конґресу?.. Бо чи ми поїдемо кудись, чи це поїдемо, а на цвинтар всі заїдемо, — без уваги на те, чи хтось є за Бандерою, чи за Уґаврою, за Мельником, чи Баґряним. Адже ж є тут, між нами, визначні діячі культури, політики, провідники нації, що відходять від нас один по одному, мов журавлі у вирій... А чому вони мають поневірятись між таліянами, чи айришами, чому їхні могили мають заростати терням і забуттям?!

— Це правда, — завважив хтось, — за життя воювали всі проти всіх за програми, ідеології і фонди, хай же хоч по смерти об'єднаються, ляжуть на спільній плятформі...

Потім забрав слово один визначний кооператор.

— Пане директоре, сказав, я думаю, що громадянство не зустріне ваш проект з великим ентузіязмом. Та й важко вам буде його реалізувати. Щоб спопуляризувати такий плян, ви мусите, насамперед, кинути між народ якісь пробоєві гасла в роді: „Свій до свого", „В єдності — сила" і т. д. А якими гаслами ви візьмете за серце нашого брата в цьому випадку?.. Адже не скажете: „Всі, як один муж — на свій, рідний цвинтар!"

— Дуже добрий клич! Дякую, я собі запишу.

— То я перший не відгукнуся на цей клич і не дам цента на таку ціль! — підскочив один молодий інженер. — Яким правом ви мене заганяєте на цвиндар? Я хочу жити!

Пан директор важко зітхнув...

— Жийте собі, жийте на здоров'я... А я завжди казав і далі казатиму, що ми — нація недозріла до державного життя. Не вміємо плянувати нашого майбутнього!.. Панове, та ви лише подумайте — яка прекрасна ідея: репрезентативний, український цвинтар!

Пан директор Соломка ще з годину розвивав свою „прекрасну ідею", але мені здається, що він нікого з нас не переконав так, на сто процент... Хоч, хто його знає?.. Може він мав рацію.

Ікер.

КУКУРУДЗЯНА ЛИХОМАНКА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

всіх городах усіх українських сел, відколи ті села появилися, а придумав її сам Хрущов.

Досвідчені, чесні аґрономи, знаючі натуру цієї південної рослини, її вимоги до клімату і ґрунту, перестерігають проти надмірного захоплювання нею, деякі одверто заявляють, що „кукурудза у нас в полі рости не буде". Але таких аґрономів піддають жорстокій критиці за їхню „відсталість від совєтської науки", таврують назвою шкідників і виганяють з колгоспів, як „ворожий елемент". Партія помилятись не може — хай живе кукурудза!

Діда Юхима з полтавського колгоспу і київського кореспондента в жовтих черевиках пригадали ми ще раз, прочитавши в „Радянській Україні" постанову ради міністрів УССР з 25 березня ц. р. „Про матеріяльне з а о х о ч у вання колгоспників за додаткове вирощування врожаю сільсько-господарських культур при ущільнених посівах".

Що це за новий винахід — ущільнені посіви?

Постанова ради міністрів вияснює це на прикладі: „Колгоспи Черкаської області в 1954 р. провели на площі понад 38 тис. гектарів посіви гарбузів по кукурудзі і одержали з гектара додатково по 50 центнерів гарбузів". Далі з цієї постанови довідуємось, що матеріяльне заохочування колгоспників за такі осяги на гарбузо-кукурудзяному фронті проявлятиметься у видачі їм на руки певного відсотка з додаткового врожаю.

Отже, землі черкаських колгоспників уродили і кукурудзу і гарбузи. Річ, здавалося б, нормальна. Родили вони їх ще за царя Панька й без ради міністрів, тільки що тоді не називали це „ущільненими посівами", а зібрані по кукурудзі гарбузи не іменували „додатковим урожаєм". А проте й потреби не було тоді на додаткові врожаї і на цілинні казахстанські землі.

Зрештою, „кукурудзяна лихоманка" в Совєтському Союзі — не новина. Поки існує совєтська влада, її керівники все шукають такої чудодійної рослинки, яка б дешевим коштом нагодувала голодне населення. В 30-х роках перейшла була по СССР „соєва лихоманка". Тоді, як нині кукурудзу, пропаґували були сою. Пропаґандисти запевняли, що соя з успіхом може конкурувати з пшеницею, що сою можна споживати у вареному, смаженому і печеному виглядах, що з сої можна приготовляти понад сто найсмачніших страв. Та коли становище в сільському господарстві трохи покращало про „універсальну" сою призабули, а вернулися до пшениці.

Кукурудзяна л и х о м а нка трясе комуністичною бюрократією від голови до п'ят. З міст на ліквідацію постійних „проривів" у колгоспах висилають десятки тисяч партійних чиновників, які ще більше обтяжують матеріяльно неспроможні колгоспи, а своїм недотепним керівництвом ще далі заганяють їх у „прорив". Один з таких присланих з Москви „фахівців у жовтих черевиках", не маючи зеленого поняття про кукурудзу, нарікав в листі до редакції „Радянської України", чому, мовляв, і досі не винайдено машини, яка злущувала б з кукурудзяних качанів зерно. „Це, — пише він, — значно зменшило б кількість трудоднів, витрачуваних при обробці кукурудзи ручним способом". Бідолаха не знає, що перед колективізацією, коли в сільському господарстві ще не запроваджували „високої механізації", кожен „куркуль" на Україні мав таку хитромудру машинку і не завдавав собі труду руками облущувати кукурудзяні качани.

Отак „найпередовіше в світі соціялістичне сільське господарство здобуває щораз нові перемоги, несучи добробут широким масам".

В. С-ко

Читайте „Свободу"!

Ділимося сумною вісткою, що дня 20-го квітня 1955 р. відійшов від нас на вічність, по короткій, та важкій недузі, наш найдорожчий Батько і Дідуньо

бл. п. Рудольф Ботулинський

бувший УСС та старшина Української Армії.

Цією дорогою хочемо зложити подяку о. Гарасимчукові за уділення Найсвятіших Тайн, відправлення панахид, Заупокійної Служби Божої, та відпровадження Покійного на вічний спочинок.

Ми глибоко вдячні о. мітрату Слюзареві та його всій Рідні за батьківсько-материнське відношення до нас у найприкріших хвилинах нашого життя. Ми вдячні Вам о. Мітрате за Ваші цінні поради, та Вашу вирозумілість. Дякуємо Вам із цілого серця за відправлення Заупокійної Служби Божої, за Ваші молитви, що Ви їх взносили за Вашого друга до Всемогучого Бога. Ми оцінили Вашу глибоку відданість, яку Ви мали у серці до нашого батька, а слова, якими Ви його прощали, запали нам глибоко у серця. Хай Всевишній благословить Вас із цілоюРіднею, бо ми не можемо людськими силами, Вам Високопреподобний о. Мітрате, віддячитись.

Ми дякуємо Братству УСС за вінок, та за зорганізовану участь у заупокійних Богослуженнях і д-р Федіву за прощальне слово виголошене над свіжою могилою. Глибоко ми вдячні товаришеві і другові нашого батька інж. Дідухові та його Рідні за виявлену нам поміч у наших важких хвилинах життя.

Ми щиро дякуємо усім Товаришам, Друзям, Приятелям і Знайомим, що своїми молитвами, своєю присутністю звеличували похоронні обряди. Дякуємо Вам усім за Ваші виявлені нам співчуття, за вінки і цвіти, що прикрашували домовину. Хай Всевишній Вас усіх стократно винагородить.

Спи спокійно дорогий Батьку і Дідуню, а канадійська земля нехай буде Тобі легкою.

Ти відійшов від нас у вічність, одначе пам'ять про Тебе буде завсіди з нами.

ДІТИ І ВНУЧКА

ВСЯЧИНА

ЯК ЖИТИМУТЬ ЛЮДИ ЗА 20 РОКІВ

В Торговельній Палаті ЗДА читали передбачення одного науковця, як житимуть люди в 1975 році. Згідно з цим передбаченням тоді можна буде залетіти з Ню Йорку до Парижу впродовж трьох годин. Люди їздитимуть атомовими автами, які матимуть електронічні прилади, що будуть бачити все те, що знаходиться на шляхах перед ними. Ультрасоняшні хвилі митимуть посуду, а автоматичні праси самі прасуватимуть білля. На кивок руки засвічуватимуться світла в кімнаті. Автоматичні „очі" зачинятимуть і відчинятимуть двері та контролюватимуть температуру в кімнаті.

ФІЛІППІНИ ШУКАЮТЬ ЯПОНСЬКИХ СКАРБІВ

Філіппінський уряд уповажнив Центральний Філіппінський Банк, щоб він зайнявся справою витягнення з води японського золота, яке японці затопили коло Філіппін під час другої світової війни.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Б-ва св. Йосафата Відд. 217 відбудуться в неділю, 22-го травня, о год. 2-ій попол., в церковній залі при Гудсон Евеню. Просимо всіх членів прибути на збори, будуть важні справи до полагодження як також буде принимання нових членів. — М. Макусій, рек.секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Т-во ім. І. Франка 97 відділ повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22-го травня 1955 р., о год. 2-ій попол., в приміщенні шкільної залі Укр. Прав. Церкви при 45-47 Hope Ave. Присутність всіх членів обов'язкова. — П. Величко, рек. секр.

Посмертні Згадки

ВАСИЛЬ БІЛАН, член і бувший урядник Т-ва Сокіл Відділ 218 УНСоюзу в Кемпбел, О., та довголітній бувший урядник Грек.-Кат. Церкви, помер по тяжкій недузі 11-го травня 1955 р. Покійний родився 24 січня 1891 р., в селі Єзупіль, пов. Станиславів, Україна. Полишив в смутку дружину Марію, сина Михайла, дочки Олену і Ольгу, 7 внуків 2 зятів, невістку і брата Івана. Похорон відбувся 14-го травня, при участи Родини, Членів Т-ва, Парафії, Приятелів та Знайомих, з погребового заведення до Грек.-Кат. Церкви, відтак на цвинтар Кальварію. — В. Й. П.!

М. Стахура

МИХАЇЛ ХОМКА, член 28 Відділу УНСоюзу в Маганой Плейн, помер по тяжкій недузі 29-го квітня 1955 р. Покійний походив з села Камянки, повіт Скалат, Галичина. Полишив в смутку дружину Михайліну, п'ять синів і дві дочки. Похорон відбувся 3-го травня до церкви св. Івана Хрестителя в Мейзвил, відтак на цвинтар у Фраквил. — В. Й. П.!

ПРО НЕВРАЛГІЧНІ БОЛІ

й терпіння мускулів

Якщо ви терпіли колись на страшні невральгічні болі, які вертять і рвуть вас; якщо ви напів божевільні від нещасних болів мускулів; якщо ви дали би все, щоб дістати поміч проти тих болів і мук, які роблять вас калікою, — то поцікавтеся і послухайте дещо про лік АНТРО.

Лікарські звідомлення вказують, що та чудесна назва швидко облегшує болі від різних невралгічних недуг, як запалення зв'язок між мускулами, плечей, рук і ніг, або від понатяганих мускулів. Користувачі захоплено висловлюються про знамениту поміч, яку вони дістали інколи від першого невеликого дозування.

Не терпіть даром другий день тортурів, тільки спробуйте АНТРО. Можете легко дістати цей лік поштою, написавши до KINGSLY CO., Dept. 13, Box 415, Peekskill, N. Y. Щоб мати певність, напишіть своє прізвище й адресу друкованим письмом на обороті коверти. Ви одержите відворотною поштою звичайно $6.00 порцію, тільки за $5.00 плюс 63¢ оплата COD. Заплатите листоноші при одержанні посилки. Зробіть це тепер поки можете ще дістати АНТРО.

Ім'я ______________

Адреса ______________

Місто ______________ Стейт ______

РОЗШУКИ

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ" пошукує ПАВЛА КОЗИНА (Paul Kosin), який жив у Дітройті і правдоподібно мав ресторан. Відомості про нього, або він сам прошу писати на адресу

"SVOBODA"
81-83 Grand St., Jersey City 3, N.J.

ПЕТРО МАЛИНОВСЬКИЙ пошукує двоюрідного брата, Івана МАЛИНОВСЬКОГО, що в 1928 році виїхав до Америки. Відомості прошу ласкаво слати на адресу:

W. JAKYMCHUK
445 Bleecker Street
Brooklyn 37, N. Y.